

От фермата до трапезата

Встъпление

Новата Обща селскостопанска политика подкрепя прехода към устойчиво земеделие в съответствие с целите на Зелената сделка. Европейският зелен пакт е възможност за съчетаване на продоволствената система с нуждите на планетата и за положителен отговор на стремежите на европейците за здравословна, отговаряща на условията за справедлива търговия и щадяща околната среда храна. Амбицията на ЕС е чрез тази сделка, която беше представена от Комисията на 11 декември 2019 г., Европа да се превърне в първия неутрален по отношение на климата континент до 2050 г. Европейският законодателен акт за климата, който влезе в сила през месец юли 2021 г., превръща в обвързващо законодателство ангажимента на ЕС за постигане на неутралност по отношение на климата и междинната цел за намаляване на нетните емисии на парникови газове с най-малко 55% до 2030 г. спрямо равнищата от 1990 г. Този ангажимент е приносът на ЕС за постигане на целите на Парижкото споразумение за климата.

Стратегията „От фермата до трапезата“ ще промени стандартите за маркетинг на селскостопански продукти

Стратегията „От фермата до трапезата“ ще бъде основният политически документ, според който ще се оформят правилата на Европейския съюз в областта на храните през новия програмен период на Общата селскостопанска политика. Тя предвижда редица действия на различни етапи от хранителната верига с цел да ускори прехода към по-устойчиви хранителни системи и да допринесе за постигането на целите на Зелената сделка.

Цели в стратегията за 2030 г.

- 50% намаление на използването на пестициди;
- Поне 20% намаление на използването на изкуствени торове;
- 50% намаление на продажбите на антимикробни средства за селскостопанските животни;
- 25% от земеделската земя да бъде обработвана по правилата за био земеделие.

2030 Targets for sustainable food production

PESTICIDES

Reduce the overall use and risk of chemical and hazardous pesticides

NUTRIENT LOSSES

Reduce nutrient losses by 50% whilst retaining soil fertility, resulting in 20% less fertilisers

ANTIMICROBIALS

Reduce sales of antimicrobials for farmed animals and aquaculture

ORGANIC FARMING

Increase the percentage of organically farmed land in the EU

#EUFarm2Fork #EUGreenDeal

Екологосъобразна система

Макар че селското стопанство в ЕС е единственият от големите селскостопански сектори по света, който е намалил емисиите си на парникови газове (с 20% спрямо 1990 г.), той все още отговаря за около 10% от емисиите на ЕС. Около 70% от емисиите се дължат на животновъдството. Ако прибавим и производството, преработката, пакетирането и транспорта на храни, става ясно, че хранителният сектор има сериозно влияние върху промените в климата.

Стратегията "От фермата до трапезата" е част от Европейския зелен пакт, който цели да направи ЕС неутрален спрямо климата до 2050 г. Тя е също така тясно свързана

със стратегията на ЕС за опазване на биоразнообразието и новите правила за Общата селскостопанска политика.

Европейската храна трябва да остане безопасна, питателна и с високо качество.

Тя трябва да бъде произведена с минимално въздействие върху природата.

В бюджета на ЕС за периода 2021—2027 г.

- **40 % от бюджета на общата селскостопанска политика следва да допринесе за действията в областта на климата;**
- **30 % от Фонда за морско дело и рибарство следва да допринесе за целите в областта на климата.**

Стратегията „От фермата до трапезата“ има за цел да:

- **гарантира, че европейците получават устойчиви храни на достъпни цени;**
- **се бори с изменението на климата;**
- **опазва околната среда;**
- **опазва биологичното разнообразие;**
- **увеличи биологичното земеделие.**

Земеделските стопани и рибарите са от ключово значение за управлението на прехода.

Европейската комисия ще работи с държавите членки и заинтересованите страни за:

- Сътрудничеството с държавите членки, което е от ключово значение;
- Националните стратегически планове за селското стопанство следва да отразяват в пълна степен амбицията на Европейския зелен пакт и стратегията „От фермата до трапезата“;
- Да гарантира, че преходът е справедлив за всички работещи в европейския селскостопански и морски сектор;
- Да намали значително зависимостта и риска от химическите пестициди, торовете и антибиотиците, както и тяхното използване;
- Да разработи новаторски техники за селско стопанство и риболов, които защитават реколтата от вредители и болести.

„От фермата до трапезата“ ще спомогне също за борба с измамите с храни чрез предотвратяване, откриване и борба с измамите в координация с държавите членки и държавите извън ЕС.

Внасяните хранителни продукти от трети държави трябва да отговарят на екологичните стандарти на ЕС. „От фермата до трапезата“ ще допринесе за постигането на кръгова икономика — от производството до консумацията:

Сред формулираните цели е и продоволствената система на ЕС да стане по-здрава и по-устойчива на кризи като тази с коронавируса, както и на природни бедствия като наводнения и засушавания.

Според Еврокомисар Войчеховски: „От фермата до трапезата“ ще промени стандартите за маркетинг на селскостопански продукти. В рамката на тази стратегия новата Обща селскостопанска политика, например, ще предостави набор от инструменти и мерки за подкрепа, които ще позволят на земеделския сектор да инвестира повече в устойчиви земеделски практики, с цел намаляване на употребата на пестициди и антимикробни средства, оптимизиране използването на хранителни вещества и плодородието на почвата, като същевременно инвестира в прилагането на методи за органично земеделие.

Допълнителни инициативи в областта на пестицидите, фуражните добавки и семена ще улеснят например разрешаването за употреба на иновативни и екологично чисти продукти, както и на по-устойчиви на климата и адаптирани към местните условия сортове семена, които ще помогнат европейските фермери да бъдат по-конкурентоспособни и да реагират по-добре на потребителското търсене. При преработката на храни ще бъдат преразгледани маркетинговите стандарти за селскостопански продукти и ще се наложи актуализиране на определени дефиниции, обозначения и разпоредби за етикетирание, които играят ключова роля в области като общественото здраве. Например ще бъде намалено захарното съдържание на конфитюри и сокове, ще бъде ясно посочен срокът на годност на продукти

като яйцата с цел да бъдат намалени хранителните отпадъци. Важна промяна се очаква и при създаването на хранителни профили, за да се ограничи популяризирането на храни с високо съдържание на сол, захар и/или мазнини. Други инициативи на Комисията имат за цел да интегрират изискванията за устойчивост в корпоративните стратегии на хранителната индустрия.

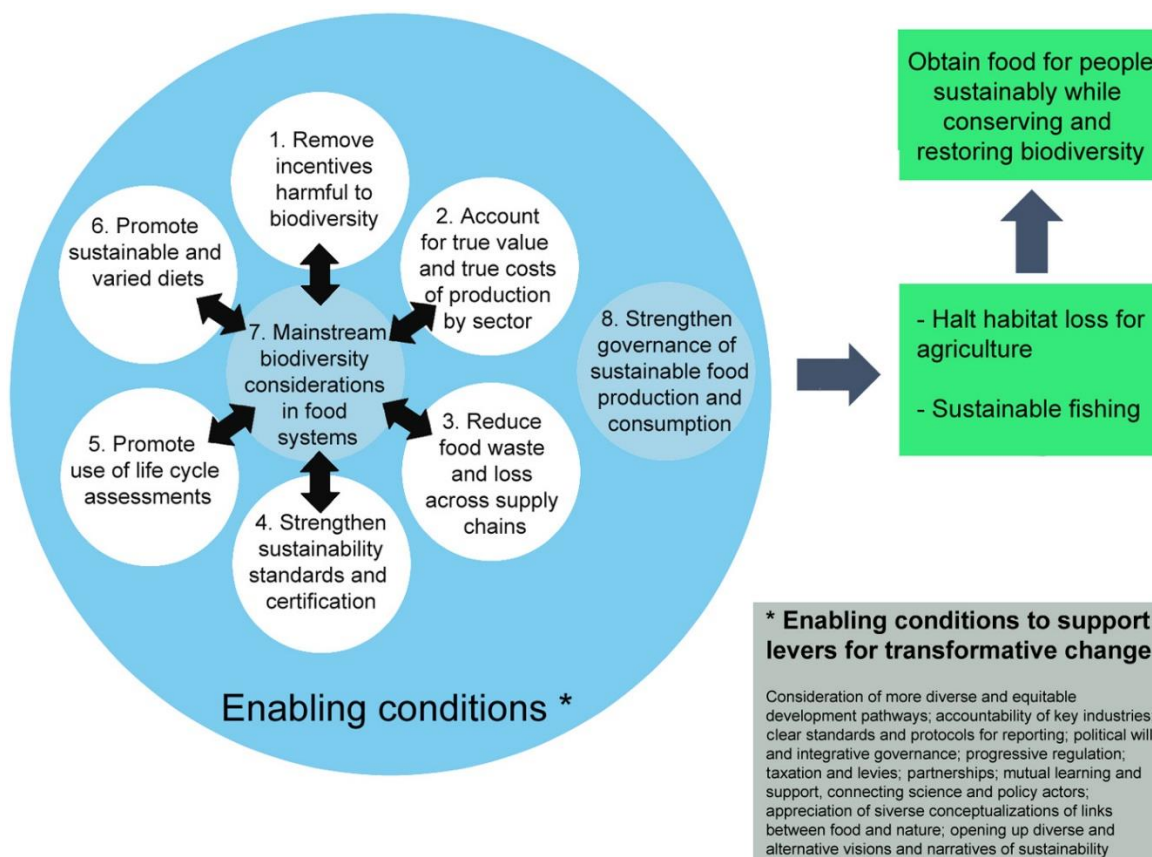
Международното сътрудничество и търговската политика на ЕС ще играят решаваща роля в цялостния глобален преход към устойчиви системи на храните. ЕС ще се стреми да гарантира амбициозни клаузи за устойчивост във всички двустранни търговски споразумения с трети страни и ще участва активно в разработването на зелени съюзи с нашите търговски партньори, за да гарантира, че вносните храни продължават да отговарят на съответните разпоредби на ЕС и стандарти, и че заедно можем да преминем към по-устойчиви хранителни системи в световен мащаб.

Интервюто е публикувано в брой 110 на списание „Агрозона“

От фермата до трапезата е изключително полезна за биопроизводството както и за малките семейни ферми, защото в самата философия на стратегията е залегнала идеята, когато европейските потребители слагат нещо на своята трапеза те трябва да знаят от къде то произлиза и какво е неговото качество. Новата стратегия на ЕС обръща внимание на повишеното търсене на здравословни и екологосъобразни храни и цели да предложи на потребителите полезна храна на приемливи цени.

Изследване Евробарометър от април 2021 г. показва, че една трета от европейците купуват и консумират повече биохрана (32%) и купуват и консумират по-малко месо (31%). Освен това 16% вземат предвид как техните покупки на храни се отразяват на емисиите и приспособяват пазаруването си съобразно това. В България 12% от хората консумират повече биохрана, а 15% консумират по-малко месо.

През 2017 г. над 950 000 смъртни случая в ЕС са били свързани с нездравословна диета, а половината от хората над 18 години са били с наднормено тегло. За по-лесен избор на здравословни алтернативи и вземането на информирани решения Комисията предлага да бъдат въведени задължително единни етикети за хранителните качества на продуктите върху предната част на опаковките.

Позиция на Парламента

Парламентът подкрепи стратегията „От фермата до трапезата“ през октомври 2021 г., но направи допълнителни препоръки, за да я направи по-устойчива в дългосрочен план. Депутатите подчертаха, че плановете за зелен преход трябва да заложат амбициозни цели за емисиите от селското стопанство и свързаното с него ползване на земите.

Освен въвеждане на задължителни етикети на лицевата страна на опаковките за хранителните качества на продуктите депутатите настояват за мерки срещу прекаленото потребление на месо и за регламентиране на максималните нива на захар, сол и мазнини в някои преработени храни.

Депутатите също така искат да се ограничи използването на пестициди, за да се защитят насекомите, които опрашват растенията, и биоразнообразието като цяло. Те призоваха отново за прекратяване на използването на клетки в животновъдството. Парламентът подкрепя целта за разрастване на биоземеделieto до 2030 г., но смята, че са нужни повече мерки за стимулиране на потребителското търсене.

Първи стълб на ОСП и “зелените директни плащания”

Директните плащания частично компенсират разликата между дохода от селскостопанска дейност и доходите в други икономически отрасли. Тези плащания осигуряват важна защитна мрежа за сигурност на доходите, осигурявайки извършването на селскостопанска дейност във всички части на Съюза, включително в райони с природни ограничения (които също получават доходи от плащания в рамките на политиката за развитие на селските райони) със съответните различни икономически, екологични и социални ползи, включително обществени блага. Затова директните плащания остават съществена част от ОСП в съответствие със свързаните с нея задължения, произтичащи от ДФЕС. Правилата, регламентиращи директните плащания, се определят на равнище ЕС, а прилагането им се управлява пряко от всяка държава членка на принципа, известен като „споделено управление“. Това означава, че националните органи отговарят за администрирането и контрола на директните плащания на земеделските стопани в своята страна. Всяка държава членка (ДЧ) може да прояви до известна степен гъвкавост в начина, по който предоставя тези плащания, за да бъдат отчетени националните условия за земеделие, които се различават много в рамките на ЕС.

Развитието на селските райони е „вторият стълб“ на Общата селскостопанска политика, който подсилва „първия стълб“ на подпомагането на доходите и пазарните мерки чрез укрепване на социалната, екологичната и икономическата устойчивост на селските райони. Приносът на ОСП към целите на ЕС за развитие на селските райони се подкрепя от Европейския земеделски фонд за развитие (ЕЗФРСР). Бюджетът на ЕЗФРСР за периода 2021-2027 г. възлиза на 95,5 милиарда евро, които включват инжекция от 8,1 милиарда евро от инструмента на ЕС за възстановяване на Next generation EU, за да се помогне за справяне с предизвикателствата на пандемията от COVID-19. Правилата за изразходване на средствата за развитие на селските райони през периода 2021-2022 г. са определени в Преходния регламент за ОСП, приет на 23 декември 2020 г. Регламентът до голяма степен разширява съществуващите правила, първоначално въведени за периода 2014-2020 г., с някои допълнителни елементи, за да се осигури гладък преход към бъдещото законодателство в областта, което да влезе в сила през 2023 г.

ОСП ще бъде още по-зелена

Решението за реформа на ОСП беше взето през 2013 г. в разгара на рецесията. Оттогава насам икономическата и институционалната среда се промениха. Отново започна да се наблюдава растеж, макар и слаб, но вследствие на пандемията от COVID-19 неговите стойности станаха отрицателни. Освен това важни геополитически процеси като излизането на Обединеното кралство от ЕС през януари 2020 г., кризата в традиционното партньорство между ЕС и САЩ след избирането на президента Доналд Тръмп и особено войната в Украйна увеличиха несигурността на пазарите. Многостранното търговско сътрудничество премина в застой, а двустранните споразумения, които се сключват все по-често, не бяха в състояние да смекчат протекционистките тенденции и търговските конфликти.

И накрая, успоредно с влизането в сила на Парижкото споразумение (COP 21) се наблюдаваха нови предизвикателства, свързани с изменението на климата и устойчивостта,

а технологичните иновации, и по-специално цифровата революция, оказват значително въздействие върху производството, преработката и разпространението на храни. Въз основа на проекта за МФР от май 2018 г. Комисията представи законодателната рамка за ОСП за периода 2021 – 2027 г. В центъра на реформата е моделът за прилагане на ОСП, насочен към резултатите и принципа на субсидиарност, който предоставя на държавите членки много по-важна роля по отношение на интервенциите в селското стопанство. Ролята на Съюза е да определи ключовите параметри – цели на ОСП, основани изисквания, главни видове интервенции по първи и втори стълб, а държавите членки изготвят многогодишни стратегически планове с оглед на постигането на специфичните цели и съгласуваните помежду им целеви нива.

Девет са общите цели на Новата ОСП, отразяващи нейната икономическа, екологична и социално-териториална многофункционалност.

ОСП 2027 запазва двата си стълба, както и двата фонда за селското стопанство, предназначени да подкрепят националните програми чрез набор от мерки в рамките на един интегриран подход.

Директните плащания продължават да бъдат приоритетни елементи в новата ОСП. Освен новото управление на ОСП други важни елементи на предложенията за реформа са, както следва:

- Що се отнася до първия стълб се дава нов тласък на преразпределението на прякото подпомагане: Комисията предложи да се намалят плащанията над 60 000 евро и да се въведе задължителен таван (максимално 100 000 евро на стопанство). Освен това секторните програми за интервенции се прехвърлят от общата организация на селскостопанските пазари към новите национални стратегически планове.
- Новата „архитектура за екологизиране“ на ОСП е много по-гъвкава по отношение на проектирането и на управлението, което се възлага на националните органи. Тя има

три направления: нова система от предварителни условия (задължителна, но по-гъвкава по отношение на детайлите); екосхеми за климата и околната среда (които ще бъдат финансирани от ЕФГЗ и които ще заместят досегашните плащания за екологизиране) и мерки в областта на агроекологията и климата (финансирани от ЕЗФРСР).

- Що се отнася до втория стълб: ЕЗФРСР вече не е структурен фонд от общата рамка на политиката на сближаване; делът на съфинансиране е намален с десет процентни пункта; Комисията обединява интервенциите си с оглед на опростяването; и накрая правилата на програмата Leader вече ще бъдат от компетентността на политиката на сближаване, въпреки че тяхното финансиране се осигурява от бюджета за селското стопанство.

Преговорите в областта на селското стопанство съвпаднаха с обсъжданията относно „Европейския зелен пакт“, чието начало беше поставено на 11 декември 2019 г. чрез съобщение на Комисията. Зеленият пакт предвижда в срок до 2050 г. да се изгради модел за устойчиво и неутрално по отношение на климата развитие, който ще окаже огромно въздействие върху европейската агрохранителна система. През май 2020 г. бяха направени конкретни предложения, а именно под формата на стратегията за биологичното разнообразие за 2030 г. и стратегията „От фермата до трапезата“, насочени към повишаване на продоволствената сигурност, намаляване на употребата на пестициди, торове и антибиотици, подпомагане на иновациите в селското стопанство и подобряване на информацията за потребителите. В съответствие с препоръките на Комисията от декември 2020 г., отправени към всяка държава членка, на Бъдещата ОСП ще включва екосхеми, обезпечени с бюджет в размер на 38—58 милиарда за периода 2023—2027 г., в зависимост от резултатите от преговорите по ОСП.

Държавите-членки ще имат национални планове за биопроизводството, които ще допълнят националните стратегически планове по ОСП. Посоките за действие, приети в рамките на

Зеления пакт, следва да бъдат последвани от национални стратегически планове, които следва да бъдат представени през 2021 г. и да бъдат прилагани от 2023 г. нататък. Какво ново в ОСП? Новата ОСП ще насърчава развитието на устойчив и конкурентоспособен селскостопански сектор, който може да подпомогне препитанието на земеделски производители и да осигури здравословна и устойчива храна за обществото, както и оживление в селски райони.

Селското стопанство и селските райони са от основно значение в контекста на Европейската зелена сделка, а новата ОСП ще бъде ключов инструмент за постигане на амбициите, заложи в стратегиите „От фермата до трапезата“ и за биологичното разнообразие. Силен акцент в тази модернизирана политика се поставя върху изпълнението и резултатите. За периода 2023 – 2027 г. общата селскостопанска политика е изградена около девет ключови цели, въз основа на които страните от ЕС ще създават своите стратегическите планове по ОСП.

Какво ново в ОСП?

Новата ОСП ще насърчава развитието на устойчив и конкурентоспособен селскостопански сектор, който може да подпомогне препитанието на земеделски производители и да осигури здравословна и устойчива храна за обществото, както и оживление в селски райони. Селското стопанство и селските райони са от основно значение в контекста на Европейската зелена сделка, а новата ОСП ще бъде ключов инструмент за постигане на амбициите, заложи в стратегиите „От фермата до трапезата“ и за биологичното разнообразие. Силен акцент в тази модернизирана политика се поставя върху изпълнението и резултатите.

За периода 2023 – 2027 г. общата селскостопанска политика е изградена около девет ключови цели, въз основа на които страните от ЕС създадоха своите стратегическите планове по ОСП. Всяка страна членка на ЕС разработи националния си стратегически план по ОСП,

съчетаващ финансиране за подкрепа на доходите, развитие на селските райони и пазарните мерки. При разработването на своите стратегически планове страните от ЕС се съобразяваха с предвиждане осъществяването на деветте конкретни цели чрез набор от мерки, предоставени от Комисията, които могат да бъдат приспособени към националните нужди и възможности. В рамките на стратегическите планове Комисията ще проследява дали устойчивостта се взема предвид при създаването на специфичните за пазара програми за подпомагане и обвързаната подкрепа на доходите.

Нов фокус се поставя върху резултатите. Законодателството на ОСП определя общи показатели, които са част от новата рамка за изпълнение, мониторинг и оценка. Индикаторите ще бъдат наблюдавани чрез годишни доклади за изпълнението и двугодишен преглед на изпълнението на стратегическите планове за оценка на напредъка на страните от ЕС в постигането на техните цели и на целите на ОСП.

Комисията ще предложи да преобразува сегашната си мрежа от данни за счетоводството на фермите (FADN) в мрежата за данни за устойчивостта на земеделските стопанства. Идеята е да се събират данни за целите, свързани със стратегията „От фермата до трапезата“, както и други показатели за устойчивост. Чрез специализирани консултантски услуги тази мрежа ще предоставя обратна връзка и насоки за малките и големите фермери относно най-добрите практики за подобряване на техните икономически, екологични и климатични показатели.

Повече очаквания към всички участници в хранителната верига

Новата ОСП е съобразена и с „От фермата до трапезата“ – водещата стратегия на ЕС в областта на храните, с която се утвърждава стремежът за трансформиране на европейския начин на производство, търговия и консумация на храни. Стратегията се състои от 27 действия, които имат за цел да направят европейската хранителна система световен стандарт за устойчивост. „От фермата до трапезата“ се фокусира върху намаляването на разхищението на храна и загубата на хранителни вещества, и насърчава прехода към устойчива хранителна система, „която защитава продоволствената сигурност и осигурява достъп до здравословни храни“.

Нови възможности за възстановяване от здравната криза

Чрез стратегиите за биологичното разнообразие и „От фермата до трапезата“ ЕС определя 25% от земеделската земя за биологично земеделие, като утвържда годишния процент на конверсия на биологичното земеделие.

Стратегията „От ферма-та до трапезата“ стои в основата на европейската Зелена сделка и е „централен елемент от плана за възстановяване на ЕС“. Анализите на Европейската комисия показват, че преходът към по-устойчива продоволствена система носи потенциал за създаване на незабавни бизнес и инвестиционни възможности за бързо възстановяване на европейската икономика, създавайки икономическа стойност от над 1,8 трилиона евро. Очаква се устойчивите земеделски и хранителни практики да създадат над 200 милиона работни места на пълен работен ден в световен мащаб до 2050 г.

Преход към устойчиви хранителни системи

Стратегията „От фермата до трапезата“ има за цел да ускори прехода към устойчива хранителна система, която трябва: да има неутрално или по-ложително въздействие върху околната среда, да гарантира честната търговия, продоволствената сигурност и общественото здраве, като се осигури достъп до достатъчни количества безопасна, питателна и устойчива храна за всички граждани на ЕС.

Справедливо възнаграждение за първичните производители

Хранителните системи не могат да бъдат стабилни по време на кризи като пандемията Covid-19, ако не са устойчиви, според Европейската комисия. В анализ на институцията се посочва, че развитието на установените хранителни системи по устойчив начин носи нови възможности за операторите във веригата на стойността на храните. Новите технологии и научните открития, съчетани с повишаване на обществената осведоменост и търсенето на устойчива храна, ще бъдат от полза за всички заинтересовани страни. Експертите посочват необходимостта от промени в установените хранителни системи, които произвеждат близо една трета от глобалните емисии на парникови газове. Тези системи изразходват големи количества природни ресурси и водят до загуба на биологично разнообразие и отрицателни въздействия върху здравето поради недохранване и прекомерно хранене, и не позволяват справедлива икономическа възвръщаемост и поминък за всички участници, по-специално за първичните производители. Експертите посочват спешната необходимост да се намали зависимостта от пестициди и антимикробни средства, да се намали излишното торене, да се

увеличи биологичното земеделие, да се подобри хуманното отношение към животните и да се обърне тенденцията на загуба на биологично разнообразие.

По-здравословно хранене

Преминаването на потребителите към растителни и редуцирани хранителни режими е основен стълб на стратегията, с цел намаляване на хората с проблеми с теглото и увеличаване на превенцията на заболявания като рак. За да се улесни преходът към диета на растителна основа ще се отделят повече средства за изследване и производство на алтернативни растителни протеини и заместители на месото. Това ще обхване всяка стъпка от хранителната верига – от производството до потреблението и ще бъде в съответствие с целите на кръговата икономика.

Повече стимули за хуманно отношение към животните

Развитието на устойчиво животновъдство в ЕС ще е определящо, за да се намали въздействието на животновъдството върху околната среда и климата. Общата селскостопанска политика ще съпътства тази трансформация, като подкрепя новаторските решения и устойчивите производствени практики. Ще се насърчава и устойчивото търсене чрез разработване на етикетирание на равнище ЕС за произведени по устойчив начин храни, както и чрез етикетирание, отразяващо хуманното отношение към животните. Така усилията за постигане на устойчивост в стопанствата ще се свържат с потребителското търсене. Комисията също така ще улесни пускането на пазара на произведени по устойчив и новаторски начин фуражни добавки, които спомагат за намаляване на отпечатъка на парниковите газове и замърсяването на водите и въздуха, които се свързват с добавките.

За да насърчи потребителите да избират произведени по по-устойчив начин храни, Комисията направи преглед на програмата на ЕС за насърчаване на селскостопански продукти, с оглед на повишаването на нейния принос за устойчивото производство и потребление и в съответствие с променящите се начини на хранене. По отношение на месото този преглед следва да се насочи към начина, по който ЕС може да използва своята програма

за насърчаване, за да подкрепи животновъдните методи, които са най-устойчиви и най-ефективни от гледна точка на емисиите на въглерод.

Освен това по програма „Хоризонт Европа“ ще се насърчават научните изследвания за обезпечаване на по-голямо наличие и повече източници на алтернативни белтъци като растителни, микробни, белтъци от морски произход, белтъци от насекоми и заместители на месото.

Комисията изготвя оценка на съществуващото законодателство в областта на хуманното отношение към животните, включително относно транспортирането и клането на животни, и ще преразгледа законодателството на Съюза. Институцията също така ще обмисли варианти за етикетирание във връзка с хуманното отношение към животните, за да даде на потребителите възможност за избор, като същевременно предлага на земеделските стопани стимули за подобряване на хуманното отношение към животните. а устойчивост в стопанствата ще се свържат с потребителското търсене. Комисията също така ще улесни пускането на пазара на произведения по устойчив и новаторски начин фуражни добавки, които спомагат за намаляване на отпечатъка на парниковите газове и замърсяването на водите и въздуха, които се свързват с добавките.

Мерки срещу разхищението на храни

Комисията създаде Платформата на ЕС по въпросите на загубата и разхищението на храни, с която се насърчава изпълнението на препоръките за действие от всички заинтересовани страни. В съответствие с поетия ангажимент да се постигне целта на ООН за устойчиво развитие, а именно до 2030 г. да се намали наполовина разхищението на храни на глава от населението на равнището на търговията на дребно и потребителя, Комисията ще предложи до 2023 г. правно обвързващи цели за намаляването на хранителните отпадъци в ЕС. Тези цели ще бъдат установени спрямо базова линия, определена вследствие на първия обхванал целия ЕС мониторинг на нивата на разхищение на храни, измерени съгласно обща методика на ЕС. Комисията ще обмисли допълнителни възможности за включване на въпросите за

предотвратяването на загубата и разхищението на храни като част от всички относими политики на ЕС и ще предприеме действия за обогатяване на базата с данни, използвана за интервенции с цел предотвратяване на разхищението на храни.

Ролята на службите за съвети в земеделието

Системата за консултиране на земеделските стопанства помага на фермерите във всяка държава членка да разберат и отговарят по-добре на правилата на ЕС за околната среда, общественото здраве и здравето на животните, хуманното отношение към животните и доброто селскостопанско и екологично състояние. В своите стратегически планове по ОСП държавите членки трябва да увеличат подкрепата си за тези системи и да подсилят ресурсите за разработване и поддържане на подходящи консултантски услуги, необходими за постигане на целите и задачите по Зеления пакт.

Нова мрежа за данни

Комисията предложи и законодателство за преобразуване на системата си за земеделска счетоводна информация в мрежа за данни за съобразеността на земеделските стопанства с целите за устойчиво развитие с оглед на събирането и на данни във връзка с целите по стратегията „От фермата до трапезата“ и стратегията за биологичното разнообразие, както и други показатели за устойчивост. Мрежата дава възможност за сравняване на резултатите от работата на земеделските стопанства с регионалните, националните или секторните средни стойности. Чрез персонализирани консултантски услуги Службите за съвети в земеделието ще предоставят информация за:

- задълженията на ниво ферма, произтичащи от законовите изисквания за управление и стандартите за добри земеделски и екологични условия на земята („кръстосано съответствие“);
- селскостопански практики, благоприятни за климата и околната среда и поддържане на земеделската територия („екологизиране“);

- мерки на ниво ферма, предвидени в програмите за развитие на селските райони за модернизация на фермите, изграждане на конкурентоспособност, секторна интеграция, иновации и пазарна ориентация, както и за насърчаване на предприемачеството;
- изисквания за опазване на водите, ефективно и устойчиво използване на водата;
- използване на продукти за растителна защита;
- интегрирано управление на вредители.

Експертите могат също да предоставят информация за:

- насърчаване на преобразуването на дейността на фермите и диверсификация на тяхната икономическа дейност;
- управление на риска и подходящи превантивни действия за справяне с природни бедствия, катастрофални събития и болести по животните и растенията;
- минимални изисквания за агроекологични и климатични плащания извън задължителните стандарти и минимални изисквания за торове и растителни продукти, също и по отношение на биологичното земеделие;
- информация, свързана със смекчаването и адаптирането на изменението на климата, би-оразнообразието и опазването на водите.

Като част от европейската стратегия за данните, ЕС създаде и общо европейско пространство на данни за селското стопанство, чрез което се утвърждават конкурентните практики за устойчивост на селското стопанство в ЕС чрез обработката и анализа на данни за производството, земеползването, околната среда и други данни. Това позволява прецизно и съобразено с нуждите прилагане на подходите за производството в стопанствата и наблюдението на резултатите от работата на сектора, както и подкрепа за инициативата за улавяне на въглероден диоксид. С програми на ЕС като „Коперник“ и Европейска мрежа за наблюдение и данни за морската среда се намаляват инвестиционните рискове и се улеснява прилагането на устойчиви практики в областта на рибарството и селското стопанство.

Комисията осигурява също специално разработени решения, за да помогне на малките и средните предприятия за преработка на храни и на малките оператори на продажба на дребно и на услуги в сектора на храненето да развият нови умения и бизнес модели, като същевременно избегнат допълнителни административни тежести и разходи. Комисията предоставя насоки на търговците на дребно, преработвателите на храни и доставчиците на услуги в сектора на храненето относно най-добрите практики за устойчивост. Мрежата Enterprise Europe предоставя на МСП консултантски услуги по въпросите на устойчивостта и насърчава разпространението на най-добри практики. Комисията също така актуализира своята програма за умения, за да се гарантира, че за продоволствената верига има достатъчно работна ръка с необходимите умения.

Научни изследвания, иновации, технологии и инвестиции

Научните изследвания и иновациите са посочени в стратегията като основни двигатели за ускоряване на прехода към устойчиви, здравословни и приобщаващи продоволствени системи от първичното производство до потреблението. Научните изследвания и иновациите могат да подпомогнат разработването и изпробването на решения и преодоляването на пречки. Най-често споменаваните безпокойства на европейците са свързани с антибиотиците, хормоните и стероидите в месото, пестицидите, замърсителите на околната среда и добавките в храните.

В рамките на програма „Хоризонт 2020“ Комисията обяви допълнителна покана за представяне на предложения през 2020 г. за приоритети по Зеления пакт на обща стойност около 1 милиард евро. В рамките на програма „Хоризонт Европа“ тя предлага да се изразходват 10 милиарда евро за научни изследвания и иновации в областта на храните, биоикономиката, природните ресурси, селското стопанство, рибарството, аквакултурите и околната среда, както и използването на цифрови технологии и природосъобразни решения за сектора на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост.

Важна роля тук има целта, заложена в стратегията – до 2025 г. във всички селски райони да се осигури достъп до високоскоростен широколентов интернет, като това ще даде възможност за по-широка употреба на цифровите иновации.

Мисия за здравето на почвата и храните

Една от основните области на научните изследвания ще бъде свързана с микробиома, храната от океаните, градските продоволствени системи, както и обезпечаване на по-голямо наличие и повече източници на алтернативни белтъци като растителни, микробни, белтъци от морски произход, белтъци от насекоми и заместители на месото. Мисия в областта на здравето на почвата и храните ще има за цел разработване на решения за възстановяване на здравето и функциите на почвите. Новите знания и иновации също ще допринесат за популяризирането на агроeko-логичните подходи в първичното производство чрез специално партньорство по отношение на „живите лаборатории“ в агроeкологията. Това ще допринесе за намаляване на употребата на пестициди, торове и антимикробни средства. За да се ускорят иновациите и трансферът на знания, Комисията ще работи с държавите членки за укрепване на ролята, която има в стратегиче-ските планове Европейското партньорство за иновации за селскостопанска производителност и устойчивост. Освен това Европейският фонд за регионално развитие ще инвестира чрез ин-телигентна специализация в иновации и сътрудничество по веригите за създаване на стойност в областта на храните.

Партньорството по новата програма „Хоризонт Европа“ за „Безопасни и устойчиви продоволствени системи за хората, планетата и климата“ ще предложи механизъм за управление за научни изследвания и иновации с участието на държави членки и участници в продоволствената система.

Надеждни комуникации в селските райони

Всички земеделски стопани и всички селски райони трябва да имат връзка с бърз и надежден интернет. Това е ключов фактор за създаването на работни места, за стопанската дейност и за инвестициите в селските райони, както и за подобряването на качеството на живот, що се

отнася до здравеопазването, развлеченията и електронното управление. Достъпът до високоскоростен широколентов интернет също ще даде възможност за интегриране на прецизното земеделие и използването на изкуствен интелект. Това ще позволи на ЕС да използва пълноценно лидерската си позиция на световната сцена в областта на спътниковите технологии. Това в крайна сметка ще доведе до намаляване на разходите за земеделските стопани, подобряване на управлението на почвите и качеството на водите, ограничаване на използването на торове и пестициди, намаляване на емисиите на парникови газове, подобряване на биологичното разнообразие и създаване на по-здравословна околна среда за земеделски-те стопани и гражданите. Комисията има за цел да ускори въвеждането на високоскоростен широколентов интернет в селските райони, за да може до 2025 г. да се постигне целта за 100% достъп.

Повече инвестиции

Ще бъдат необходими инвестиции за насърчаване на иновациите и създаване на устойчиви продоволствени системи. Чрез гаранции от бюджета на ЕС фондът InvestEU ще насърчава инвестициите в сектора на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост чрез намаляване на рисковете за инвестициите на европейските корпорации и улесняване на достъпа до финансиране за МСП и дружествата със средна пазарна капитализация. През 2020 г. рамката на ЕС за улесняване на инвестициите за устойчиво развитие (таксономия на ЕС), както и обновената стратегия за финансиране за устойчиво развитие, мобилизираха финансовия сектор за повече инвестиции с оглед на устойчивото развитие, включително в сектора на селското стопанство и производството на храни. С ОСП все по-активно ще се улеснява подкрепата за инвестиции, за да се подобри гъвкавостта и да се ускори екологосъобразната и ци-фровата промяна на стопанствата.

Глобален преход

ЕС насърчава глобалния преход към устойчиви системи в сектора на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост в съответствие с целите на стратегията „От фермата до трапезата“ и целите за устойчиво развитие. С помощта на своите външни политики,

включително международното сътрудничество и търговската политика, ЕС цели да постигне алианси в областта на екологията за устойчиви продоволствени системи с всички свои партньори в двустранни, регионални и многостранни форуми. Това включва сътрудничество с Африка и съседни и други партньори, като се вземат предвид различните предизвикателства в различните части на света. За да се гарантира успешен преход в световен мащаб, ЕС насърчава и осигурява възможност за разработването на комплексни и интегрирани решения, които са от полза за хората, природата и икономическия растеж.

В подкрепа на екологичния преход ЕС използва и други съответни политики, включително търговската политика, като се стреми да гарантира включването на амбициозни цели за устойчивост във всички свои двустранни търговски споразумения. Съюзът гарантира цялостно изпълнение и прилагане на разпоредбите за търговия и устойчиво развитие във всички търговски споразумения, включително чрез главния служител на ЕС по правоприлагането в областта на търговията.

ОСП се прилага с преходен регламент през 2021 г. и 2022 г.

България ще разполага с над 680 млн. евро за земеделие през двете години.

Поради забавянето на влизането в сила на ОСП 2023 - 2027 г. Европейският съюз осигурява непрекъснатост на прилагането на политиката през 2021 г. и 2022 г. чрез преходен Регламент 2020/2022. С документа се осигурява продължаване на прилагането на всички схеми за директни плащания в периода до влизането в сила на правилата на новата ОСП, при същите условия и изисквания по отношение на земеделските производители. Преходният регламент позволява непрекъснатост на помощта по Програмата за развитие на селските райони към земеделските стопани, като дава възможност на страните членки да използват средства от новия програмен период по старите правила, действащи в периода 2014 - 2020 г. Така се осигурява безпроблемно продължаване на плащанията към земеделските производители до одобрението на Стратегическия план.

Акцент върху биологичното земеделие

През 2021 г. и 2022 г. България ще разполага с над 680 млн. евро, които могат да бъдат използвани чрез инвестиционните и компенсаторни мерки по ПРСР в подкрепа на земеделските стопани. Част от средствата ще бъдат заделени за обезпечаване на вече поети ангажименти по мярка 11 „Биологично земеделие“ по ПРСР 2014 - 2020 г. Освен това ще бъдат предназначени средства и за поемане на нови ангажименти по мярката, тъй като биологичното земеделие е сред водещите приоритети за страната ни. Българското земеделие ще получи и допълнителни 200 млн. евро повече чрез изпълнението на различни мерки по ПРСР. Такава възможност предоставя инструментът „Следващо поколение ЕС“, който е част от Плана за възстановяване на ЕС от кризата, предизвикана от COVID-19.

В преходния период ще продължи прилагането и на схемите за преходна национална помощ, като се запазват същите параметри и условия за подпомагане, прилагани през 2020 година. Общият размер на преходната национална помощ, който може да бъде предоставен на земеделските стопани във всеки един от секторите, се запазва на нивото от 2020 година без намаление на бюджета през двугодишния преходен период.

Продължава приложението на СЕПП и обвързаното подпомагане

Чрез Преходния регламент се позволява през 2021 г. и 2022 г. да продължи прилагането на Схемата за единно плащане на площ. Запазва се и възможността за прилагане на преразпределителното плащане като допълнителна надбавка, за допустимите за подпомагане площи по СЕПП. С Преходния регламент се продължава и възможността за прилагането на обвързаното с производството подпомагане на приоритетни и чувствителни сектори в земеделието с параметрите от досега прилаганите схеми.

Новата „зелена архитектура“

През годините Общата селскостопанска политика засили фокуса си върху грижата за околната среда и климата. Усилията доведоха до известен успех, например по отношение на това, че между 1990 и 2014 г. емисиите на парникови газове от селскостопанския сектор на ЕС намаляха с 21 %. Също така употребата на торове в селското стопанство намаля

значително, а добивите нарастваха, което е признак за повишаване на качеството на водата. В някои отношения се подобри и защитата на местообитанията на дивата флора и фауна.

Въпреки това все още има много съществени предизвикателства, свързани с околната среда. Емисиите на парникови газове остават високи, а в много райони на Европа основните природни ресурси почва, въздух и вода все още са експлоатират безогледно. Показателите за биологичното разнообразие в земеделските стопанства и горите все още не са добри. Гражданите на ЕС очакват ОСП да има по-голям принос към грижата за околната среда и климата. От своя страна земеделските стопани, национални и регионални институции се оплакват от сложността на политиката в някои отношения и категорично настояват за намаляване на административната тежест.

По-високи зелени цели

В отговор на тези очаквания, на 1 юни 2018 г. Европейската комисия представи предложения за функционирането на ОСП след 2020 г. Предложенията съдържат изричен ангажимент за „по-високи цели“ по отношение на околната среда и климата, като същевременно се търси възможно най-голямо опростяване. Три от деветте „специфични цели“ на политиката са свързани с околната среда и климата и те са следните:

- принос за смекчаване на последиците от изменението на климата и за адаптация към него, както и за устойчивата енергия;
- асърчаване на устойчиво развитие и ефективно управление на природните ресурси като вода, почва и въздух;
- допринасяне за защита на биологичното разнообразие, подобряване на екосистемните услуги и опазване на местообитанията и ландшафта.

Националните стратегически планове

Всяка държава членка сама определя как да постигне целите на ОСП, като описва това в своя национален стратегически план, който е съставен на базата на анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите („SWOT анализ“), включително потребностите за

изпълнението на целите. Определят се количествени целеви стойности по отношение на тези основни цели и се разработват „интервенции“ за постигането им въз основа на комплекс от мерки на равнището на ЕС. Преди да влязат в сила, националните стратегически планове се оценяват от Комисията. Също така всяка година институцията прави мониторинг на напредъка по изпълнението на целите и ако е необходимо, плановете се коригират. Този общ подход за пръв път важи едновременно и за двата „стълба“ на ОСП — не само с цел подпомагане на по-мащабното развитие на селските райони (Стълб II на ОСП), както е понастоящем, но и с цел насочване на директни плащания към земеделските стопани за подпомагане за доходите (част от стълб I на ОСП).

Нов фокус върху резултатите

При този процес се акцентира върху целите на самата ОСП, но по правило в своя план всяка държава членка демонстрира как ще допринесе и за постигане на целите на двете стратегии „От ферма-та до трапезата“ и за биоразнообразието. Наред с това при изготвянето на своя план по ОСП всяка държава членка взема предвид анализа и препоръките за действие, които вече са направени в рамките на тези стратегии, например във връзка с качеството на водата в езерата, реките и подпочвените води. Важна част от тази рамка е изричното задължение държавите членки ясно да демонстрират по-големи амбиции, отколкото в момента, във връзка с грижата за околната среда и климата.

Комисията преобразува досегашната си мрежа от данни за счетоводството на фермите (FADN) в мрежа с данни за устойчивостта на земеделските стопанства. Идеята е да се събират данни за целите, свързани със стратегията „От фермата до трапезата“, както и други показатели за устойчивост. Чрез специализирани консултантски услуги тази мрежа предоставя обратна връзка и насоки за малките и големите фермери относно най-добрите практики за подобряване на техните икономически, екологични и климатични показатели.

Основната рамка са предварителните условия

Предварителните условия представляват система на обвързване на плащания по ОСП, основаващи се на площ и брой животни (в Стълб I или Стълб II), с определен набор от задължения. Когато получателите на тези плащания - главно земеделски стопани, но също и други лица, стопанисващи земи - не изпълняват задълженията, плащанията могат да бъдат намалени. Тези задължения произтичат или от законодателството за ОСП (каквото е случаят със „стандартите за добро земеделско и екологично състояние“ — ДЗЕС), или от директиви и регламенти извън областта на ОСП (каквото е случаят със „законоустановените изисквания за управление“ — ЗИУ). Всички стандарти за ДЗЕС и някои ЗИУ са свързани с околната среда и засягат изменението на климата, водите, почвите и биологичното разнообразие/ландшафт-та. На практика с новата система ще се слоят и рационализират два елемента от настоящата ОСП, известни като „кръстосано съответствие“ и „екологизиране“. Сами по себе си те осигуряват ползи за околната среда и климата, но се смята, че могат да бъдат подобрени.

Надграждане на досегашните системи

Новата система на предварителни условия се основава на съдържанието и силните страни на сегашните системи на кръстосано спазване и екологизиране, но наред с това внася няколко подобрения. Занапред, когато една държава членка разяснява как възнамерява да прилага на практика обвързването с предварителни условия, това ще става в рамките на плана по ОСП — държавите членки ще поясняват как планираният от тях подход ще помогне да се постигнат екологичните (и другите) цели на ОСП в съответствие със SWOT анализа и оценката на потребностите за съответната държава членка.

В допълнение към това, тъй като обвързването с предварителни условия има за цел да осигури широко „фундаментално“ ниво на грижа за околната среда, то обхваща всички, които получават плащания по ОСП, основаващи се на площ или брой животни, както и по-голямата част от земеделската площ на ЕС.

Освен това, когато очевидно е необходимо, някои съществуващи задължения ще бъдат приспособени, за да се постигнат по-големи ползи за околната среда. Така например сегашното изискване за „диверсификация“ на културите е доразвито в задължение за „сеитбооборот“.

На последно място, пак където е целесъобразно, се въвеждат нови стандарти (ДЗЕС) и връзки с важни директиви (т.е. ЗИУ).

Опростяване и повече роля за държавите членки

В сравнение с двете настоящи системи, които замества, системата на предварителни условия е сходна с механизмите за кръстосано спазване, но значително по-опростена от екологизирането. Правилата на ЕС относно екологизирането са сравнително дълги, подробни и предписателни. Те съдържат не само базова информация за устойчивите земеделски практики - диверсифициране на културите, поддържане на постоянно затревени площи и на „екологично насочени площи“, но и всички подробности относно възможностите за прилагането им по различен начин в зависимост от различните обстоятелства в държавите членки. Тези подробности включват списъци с възможности, изключения и цифрови стойности, например във връзка с площта, която да бъде обхваната от дадена практика. Този подход имаше за цел да балансира нуждата от общи елементи и необходимостта от известна гъвкавост при прилагането, но въпреки това той беше обект на критики заради възприемането му като тромав и сложен.

Сега в рамките на системата на предварителни условия основните стандарти също се прилагат различно при различните обстоятелства, но подходът за това не се определя изцяло от правилата на ОСП. Отделните държави членки имат много по-решаваща роля при този процес, което им дава възможност да приспособяват по-добре прилагането на стандартите към особеното положение на своите земеделски стопани. Подходът на всяка държава членка е определен, като се вземат пред-вид SWOT анализът и оценката на потребностите.

Една система от правила вместо две

При стандартите за ДЗЕС, в правилата на равнището на ЕС накратко се определя същината на всеки стандарт — без списъци с възможности, изключения и т.н. Държавите членки определят подробностите по прилагането, като посочват поне част от тях в своите планове по ОСП. По принцип всеки стандарт за ДЗЕС важи за всеки земеделски стопанин, за когото той се отнася, но стандартът за сеитбооборот, например, не важи за стопаните, които не отглеждат култури и т.н. Въпреки това държавите членки могат да прилагат даден стандарт по различен начин за различните региони в зависимост от почвата, климатичните условия, земеползването, селскостопанските структури и т. н. Наред с това държавите членки могат да определят допълнителни стандарти, за да изпълняват целите на ЕС.

При повечето ЗИУ държавите членки вече упражниха правото си на избор при определяне на съдържанието на стандартите — те упражниха това право, когато решаваха как да прилагат въпросното законодателство извън областта на ОСП. Целта е да се постигне общо административно опростяване, тъй като две отделни системи от правила - тези на кръстосано спазване и екологизиране, всяка със своите собствени различни разпоредби относно проверки, санкции и т.н. — са заменени от една система на предварителни условия. Също така засилените консултантски услуги в областта на селското стопанство, на които Комисията акцентира в своето предложение, помагат на земеделските стопани да спазват правилата ефективно.

България: Нова мярка ще стимулира цифровизацията на земеделските стопанства в ОСП 2023-2027 г.

Нова мярка ще стимулира цифровизацията на земеделските стопанства в ОСП 2023-2027 г. По нея ще се подпомагат дейности като прилагане на прецизно земеделие, роботизация на производствените процеси в стопанството и дигитален маркетинг. Това беше съобщено по време на видеоконферентно заседание на Тематичната работна група за разработване на Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2023-2027 г., съобщиха от Министерство на земеделието, храните и горите. Проектът на мярката „Инвестиции в дигитализация на земеделски стопанства“ предвижда насърчаване

използването на цифрови технологии в земеделския сектор, като например метеорологични станции, сензори, датчици и др., подпомагащи вземането на решения в стопанствата.

Съгласно Стратегията за цифровизация на земеделието и селските райони в България роботизацията и автоматизацията в земеделието ще доведат до нарастване на производителността на стопанствата в секторите „растениевъдство“ и „животновъдство“ за постигане целите на Зелената сделка и Стратегията „От фермата до трапезата“.

Кой е допустим за подпомагане?

Допустими за подпомагане ще са земеделски стопани и групи и организации на производители. Подпомагането се предоставя под формата на възстановяване на направени от бенефициента допустими разходи, които са до 50% от общия им размер. Минималният размер на допустимите разходи за едно проектно предложение е 15 000 евро, а максималният е до 100 000 евро.

По време на ТРГ беше представена Системата за знания и иновации в селското стопанство. Тя обединява широк кръг от заинтересовани страни с цел повишаване нивото на образованост и осведоменост на земеделските и горски стопани. Системата ще допринесе за преодоляване на разликата между наука и практика в земеделието, като се улесни трансферът на научни знания.

СЗИСС ще подкрепя създаването и поддържането на интерактивна онлайн информационна платформа с база данни за налични иновации, научни разработки и други знания в областта на земеделието, горското стопанство и хранително-вкусовата промишленост.

Национална мрежа за ОСП

Платформата ще се ползва от земеделските съветници основно като помощно средство и източник на нови знания, от научните организации - за представяне и популяризиране на техни разработки и иновации, от фермерите - за търсене на знания и материали от техен интерес и информация за практики, иновативни решения и събития, които ги интересуват.

Сред основните участници в системата са МЗХГ, Национална служба за съвети в земеделието, висши учебни заведения (ВУЗ), професионални гимназии в областта на селското и горско стопанство, частни обучаващи и браншови организации, земеделски стопани, организации на производители и др.

Звеното за управление на Националната мрежа за ОСП и неговите 28 регионални звена ще съдействат за споделянето на знания между участниците в СЗИСС чрез организиране на информационни събития, представяне на добри практики за проекти, информация и разяснения за възможностите за подпомагане по ОСП.

Иновациите влизат във фермите и чрез “Хоризонт Европа”

Приложението на новите технологии във фермите ще се финансира и от програмата „Хоризонт Европа“, чието изпълнение е възложено на еврокомисаря по иновации, научни изследвания, култура, образование и младеж Мария Габриел. „Хоризонт Европа“ е с бюджет от 95,5 милиарда евро, от които около 10 милиарда евро са предназначени за селскостопанския сектор. Това е най-амбициозната рамкова програма в света за наука и иновации.

Първата работна програма за 2021 г. и 2022 г. е с общ бюджет от 14,5 милиарда евро. Тя ще подкрепи с целенасочени действия екологичния и цифровия преход, както и устойчивото възстановяване от пандемията, посочи Мария Габриел. Над 4 на всеки 10 евро или общо около 5,8 милиарда евро ще бъдат инвестирани в научни изследвания и иновации в подкрепа на екологичния преход. Проектите ще спомогнат за ускоряване на прехода към чиста енергия и по-устойчива мобилност, адаптиране на продоволствените системи и борба с климатичните промени.

Повече възможности

33% от средствата ще бъдат насочени към научни изследвания и иновации в подкрепа на цифровия преход. Проектните дейности ще спомогнат за разгръщане на пълния потенциал на базираните на данни цифрови инструменти и иновации в редица сектори на икономиката. По думите на Мария Габриел цифровите технологии носят големи възможности и положителни

ефекти за селскостопанския сектор: „Първо, те имат потенциала да помогнат на земеделските производители да се справят с предизвикателствата и да направят селското стопанство по-конкурентно и устойчиво, а на фермерите – да отговорят на очакванията на потребителите. Например, системите, базирани на „интернет на нещата“, разчитат на данни, събрани от различни сензори. Те помагат на земеделските производители да преценяват с изключителна точност количествата торове, например. Второ, новите технологии в селското стопанство увеличават безопасността на храните и проследяването им, а това засяга всеки един от нас. Ето защо чрез „Хоризонт Европа“ искаме да премахнем бариерите пред иновациите и инвестициите. Има значителен интерес към прилагането на роботиката в различни аспекти на индустрията за производство на храни. Ще се радвам да видя тяхното приложение и в България.“, посочи българският еврокомисар.

През периода 2016 – 2019 г. в цифровата трансформация на селското стопанство са инвестирани около 160 млн. евро. Голяма част от тази инвестиция е посветена на тестване на интелигентни решения за храна и земеделие, базирани на роботика, големи данни, изкуствен интелект или „интернет на нещата“. Такъв пример е проектът Internet of Food and Farm 2020 с бюджет от 30 млн. евро.

Дигиталните технологии подкрепят изпълнението на ОСП

Знанията, иновациите и цифровизацията са съществени елементи от всички сериозни намерения на ЕС за подобряване на изпълнението на ОСП и на селскостопанския сектор, включително и по отношение на грижата за околната среда и във връзка с опростените механизми за изпълнение на политиките. Това важи най-вече за селскостопанските практики. Прецизните технологии позволяват точното следене на културите и метеорологичните условия и прецизно напояване и влагане на хранителни вещества, което увеличава максимално добивите и същевременно намалява нивата на влаганите ресурси, като технологиите се грижат за всичко.

Благодарение на напредъка в областта на роботиката се създават възможности за значително увеличение на ефективността при някои видове селскостопански дейности, без това да

създава по-голям отпечатък върху околната среда. Освен това не всеки напредък изисква сложни технологии или високи разходи — границите на познанията в областта на селското стопанство все повече се разширяват в посока сътрудничество с природата по усъвършенствани, но понякога евтини начини за реализиране на икономически и екологични ползи, например при развиващите се техники за агроекология. В общи линии всяка година Европейската комисия наблюдава важен напредък, който разкрива възможности за по-ефективно използване на природните ресурси и други нововъведения, от които печелят всички.

По-лесно изпълнение на целите

Наред с това знанията, иновациите и цифровизацията могат, според ЕК, да допринесат за опростяване на изпълнението на ОСП. Спътниците и спътниковите технологии, които помагат на земеделските стопани да рационализират ежедневната си дейност, могат освен това да изпращат предупреждения за приближаващи крайни срокове за определени дейности по линия на дадена схема от ОСП (напр. косене на тревата), да заменят проверките на място и да попълват предварително голяма част от заявленията за финансиране по линия на ОСП. Сред пречките за по-широко прилагане на знанията, иновациите и цифровизацията са фрагментирането, липсата на капитал и недостатъчното обучение в някои сфери на селскостопанския сектор, както и непълното покритие с широколентов достъп до интернет и времето, необходимо за актуализиране на системите за изпълнение на ОСП в националните и регионалните администрации.

Ролята на ОСП

ОСП ще продължи да допринася за преодоляването на тези пречки. Някои видове подпомагане по Стълб II са насочени изрично към справяне с тях. Освен това държавите членки ще останат задължени да предоставят на земеделските стопани консултантски услуги в областта на селското стопанство и да доразвият този инструмент, като самите държави членки ще продължат да имат достъп до финансиране за „техническа помощ“ по линия на ОСП, така че да изпълняват политиката ефективно и ефикасно. Наред с това инструментът за устойчивост на земеделските стопанства за хранителните вещества, който държавите членки

ще предоставят на земеделските стопани, съдържа значителен потенциал. Това се отнася не само до селскостопанските процеси, но и до административните задачи като кандидатстване за плащания и гарантиране на съответствие със стандартите, изискванията и т.н. Инструментът ще улеснява и директната комуникация между земеделските стопани, консултантските услуги, публичните органи и частните дружества.

Подкрепа по други програми

Въпреки това ОСП съвсем не е единственият източник на помощ за справяне с очертаните по-горе трудности. Редица други политики и инициативи на ЕС имат много важно място, например научноизследователските и регионалните политики, както и дейностите в областта на прехода към цифрови технологии и разработването на ресурси въз основа на спътникови технологии, които се финансират по линия на други източници на ЕС. Освен това частният сектор ще продължи да търси решения, често независимо от публичното подпомагане.

Използвани информационни източници:

- https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_bg „От фермата до траpezата“, изготвено по проект „CAP GREEN ZONE“, изпълняван от „АБ КОМЮНИКЕЙШЪНС“ ЕООД и финансиран с подкрепа от Европейската комисия, 2021 г.
- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/IP_21_983
- <https://bnr.bg/post/101559718/evropeiska-strategia-ot-fermata-do-trapezata;>
- <https://www.europarl.europa.eu/news/bg/headlines/society/20200519STO79425/ot-fermata-do-trapezata-strateghiata-na-es-za-ustoychivi-khranitelni-verighi;>
- [file:///C:/Users/User/Downloads/Farm_to_fork_bg.pdf.pdf.](file:///C:/Users/User/Downloads/Farm_to_fork_bg.pdf.pdf)

Проект „Подкрепа на предприемачеството в областта на вътрешната преработка на качествени селскостопански продукти в областите Еврос, Хасково, Смолян и Кърджали“ (QUALFARM), е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие

Interreg

Greece-Bulgaria

QUALFARM

European Regional Development Fund

(ЕФРР) и от национални фондове на страните, участващи в Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция-България 2014–2020.

Съдържанието на този материал е изцяло отговорност на Сдружение „Съюз за възстановяване и развитие“ и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз, участващите страни, Управляващия орган и Съвместния секретариат.